

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2008-2009

WARSZAWA 2009

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2008-2009

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

mgr inż.	Irena Augustyńska-Grzymek
mgr inż.	Marcin Cholewa
mgr	Mariusz Dziwulski
dr inż.	Aldona Skarżyńska
mgr inż.	Izabela Ziętek

Warszawa 2009

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Rachunkowości Rolnej
00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984
Tel.: (0 22) 50 54 439
Tel./faks: (0 22) 826 93 22
E-mail: portal@fadm.pl
Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

SYTUACJA PRODUKCYJNO-EKONOMICZNA W LATACH 2008-2009

W **2008 roku** odnotowano wzrost produkcji rolniczej, przy czym oszacowano, że wzrost ten nieco wyhamował w porównaniu do roku 2007 osiągając poziom 3,1%. Było to wynikiem wzrostu o 6,8% produkcji roślinnej, przy spadku produkcji zwierzęcej o 1,5%.

Jak podaje GUS, wzrost produkcji roślinnej nastąpił głównie wskutek zwiększonych zbiorów owoców z sadów (aż o 160,3%), a także owoców jagodowych (o 28,4%), które bardzo wysoko plonowały w porównaniu do fatalnego pod tym względem roku 2007. Również wyższe były zbiory zbóż (o prawie 2%), na co wpływ miał nie tyle nieco wyższy poziom plonów zbóż ozimych, ile wzrost powierzchni uprawy zbóż (o 2,9%) spowodowany wysokimi cenami ziarna w 2007 roku. Powierzchnia uprawy innych ziemiołódów pod zbiory 2008 roku obniżyła się: w przypadku ziemniaków – o 3,6%, buraków cukrowych – o 24,2%, rzepaku i rzepiku – o 3,2%. Fakt ten jednak nie doprowadził do zmniejszenia się zbiorów rzepaku, te bowiem dzięki wyższym plonom (o 2,2%) pozostały na poziomie roku poprzedniego. Znaczny spadek zbiorów w 2008 roku odnotowano natomiast w przypadku buraków cukrowych (o 31,3%) i ziemniaków (o 11,3%), co było skutkiem redukcji ich areалу, ale również gorszego plonowania (odpowiednio o 9,4% i o 7,7%)¹.

Nie można zapominać, że w pierwszym półroczu 2008 roku panowały dość zróżnicowane warunki agrometeorologiczne. W okresie letnim wystąpiła długotrwała susza, której największe nasilenie dało o sobie znać w północno-zachodniej i centralnej części naszego kraju. W wyniku tego ucierpiały uprawy roślin okopowych oraz zbóż, zwłaszcza jarych².

Z kolei niższy w stosunku do roku 2007 poziom produkcji zwierzęcej był następstwem wyraźnego spadku produkcji żywca wieprzowego (o 10,5%) z uwagi na redukcję pogłowia trzody chlewnej. Odchów bydła cieszył się natomiast rosnącym zainteresowaniem.

W 2008 roku zdecydowana większość produktów roślinnych była tańsza niż w 2007 roku. Bardzo dobre zbiory zbóż w 2008 roku w Polsce (ale także w Europie i na świecie) wpłynęły na spadek cen ziarna. W skupie płacono za nie średnio o około 5% mniej niż przed rokiem. Za ziemniaki oferowano w skupie cenę jedynie o około 1% wyższą, natomiast na targowiskach aż o około 36% niższą.

¹ *Rolnictwo w 2008 roku*, GUS, Warszawa 2009.

² *Wynikowy szacunek produkcji głównych ziemiołódów rolnych i ogrodniczych w 2008 r.*, GUS, Warszawa 2008.

Również mleko potaniało w stosunku do roku 2007. Przypomnijmy, że rok 2007 był pod względem cenowym rewelacyjny dla producentów mleka, głównie z uwagi na duży popyt eksportowy. Od początku 2008 roku obserwowano jednak stopniowy spadek cen mleka w związku z jego rosnącą podażą przy ograniczonym popycie. W efekcie przeciętne ceny mleka w skali roku obniżyły się o około 4,5%. Lepsza sytuacja cenowa miała miejsce w przypadku żywca wieprzowego, za który oferowano w skupie średnio o około 16% więcej, a na targowiskach o około 13% więcej. Gorsza koniunktura na rynku trzody chlewnej w 2007 roku skłoniła rolników do zmniejszenia pogłowia zwierząt tego gatunku w swoich gospodarstwach, co sprawiło, że w 2008 roku odnotowano niższy wolumen produkcji tego mięsa, a w następstwie tego wyższą jego cenę. To sprawiło rosnące zainteresowanie prosiętami do dalszego chowu, za które średnio w 2008 roku płacono aż o 24% więcej niż w 2007 roku. Na rynku żywca wołowego, w obliczu niższej jego podaży, ceny skupu wzrosły średnio w skali roku o 2,2% w odniesieniu do 2007 roku³.

W analizie dochodów uzyskiwanych z rolniczych działalności produkcyjnych istotne miejsce zajmują koszty związane ze środkami zaangażowanymi w procesie produkcji rolnej. To one obniżają wartość produkcji, pozostawiając rolnikowi pewną część środków, które może wydać na bieżące cele, zaoszczędzić czy zainwestować. Nie bez znaczenia są więc ceny tych środków, na które niestety rolnik nie ma wpływu.

Wstępne dane GUS wykazały, że w 2008 roku rolnicy płacili za środki do produkcji rolnej zdecydowanie więcej niż w roku 2007. Spośród towarów i usług zakupywanych przez rolników na cele produkcji rolnej najbardziej podrożały nawozy mineralne (średnio aż o 38,4%), co było spowodowane przede wszystkim drastycznym wzrostem cen surowców do produkcji nawozów na rynkach światowych. W znacznym stopniu wzrosły również ceny pasz (o 14,5%), jak również ceny obsługi maszynowej (o 11,4%), środki ochrony roślin (średnio o 9,9%). Ceny innych środków do produkcji również wzrosły w relacji do 2007 roku, lecz nieco mniej: paliwa – o 7,2%, zwierzęta hodowlane – o 4,1%, materiał siewny i nasadzeniowy, a także maszyny i narzędzia rolnicze oraz usługi weterynaryjne – w granicach 3%.

Zgodnie z informacjami GUS, w 2008 roku nastąpiło pogorszenie warunków, w jakich przyszło gospodarować polskim rolnikom. Dynamika wzrostu cen produktów rolniczych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne (101,2%) była znacznie niższa od dynamiki

³ Patrz odnośnik 1. na str. 3.

wzrostu cen i usług zakupywanych przez rolników z tych gospodarstw na cele bieżącej produkcji rolniczej, inwestycyjne i konsumpcyjne (111,2%). W tych warunkach wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) w roku 2008 był niekorzystny dla rolnictwa – wyniósł 91,0 (przy 107,7 w 2007 roku)⁴.

W **2009 roku** na wielkość produkcji roślinnej wpływ miały⁵:

- ◆ zwiększenie powierzchni zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi w porównaniu do roku poprzedniego – o około 0,2%,
- ◆ zwiększenie w 2009 roku – w porównaniu z 2008 rokiem – powierzchni uprawy kukurydzy na zielonkę (o około 2,4%),
- ◆ dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie ozimin (zbóż oraz rzepaku i rzepiku) w końcowej fazie rozwoju, przed wejściem w stan zimowego spoczynku na jesieni 2008 roku,
- ◆ niewielkie straty zimowe upraw ozimych – zaorano zaledwie 0,1% powierzchni zbóż i 0,5% upraw rzepaku i rzepiku,
- ◆ dobry stan zasiewów ozimych wiosną 2009 roku,
- ◆ opady deszczu występujące do końca pierwszej dekady maja, które wyraźnie poprawiły uwilgotnienie gleby po okresie zbyt słabego zapatrzenia roślin w wodę,
- ◆ chłody i znaczne spadki temperatury oraz brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie w miesiącach IV-V, powodujące zahamowanie wschodów oraz wzrostu i rozwoju roślin,
- ◆ niska efektywność działania herbicydów w okresie IV-V na skutek niedostatecznej wilgoci w glebie,
- ◆ wtórne zachwaszczenie plantacji w dalszym okresie wegetacji spowodowane częstymi opadami deszczu uniemożliwiającymi zastosowanie chemicznego i mechanicznego zwalczania chwastów,
- ◆ zastosowanie w 2009 roku mniejszej ilości nawozów, zabiegów agrotechnicznych i uprawek pielęgnacyjnych,
- ◆ ograniczone zastosowanie prawidłowego płodozmianu z uwagi na wzrost powierzchni uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi oraz na zmniejszenie powierzchni uprawy kukurydzy na ziarno przy małej powierzchni uprawy ziemniaków i motylkowych pastewnych,
- ◆ drastyczne w skutkach porażenie ziemniaków zarazą w wielu rejonach kraju,
- ◆ stosunkowo niskie wykorzystanie w uprawie kwalifikowanego materiału siewnego i sadzeniakowego.

Warunki agrometeorologiczne panujące w 2009 roku były sprzyjające dla zbóż. GUS oszacował plony zbóż ogółem na poziomie o 7,5% wyższym niż przed rokiem, w tym pszenicy – o 1,7%, kukurydzy na ziarno – o 5,9%, pszenżyta – o 6,6%, żyta – o 6,9%, owsa – aż

⁴ Patrz odnośnik 1. na str. 3.

⁵ *Przedwzrostkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych*, GUS, Warszawa 2009; *Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. Sierpień 2009 r.*, GUS, Warszawa 2009.

o 17,9%, jęczmienia i mieszanek zbożowych – o 14,0-14,2%. Również plony rzepaku i rzepiku oraz buraków cukrowych wypadły nieco lepiej niż w 2008 roku – ich poziom był wyższy odpowiednio o 8,4 i 2,4%. Wspomniane niewielkie wykorzystanie sadzeniaków kwalifikowanych, jak również niski poziom nawożenia i ochrony chemicznej doprowadziły do spadku plonowania ziemniaków o ok. 1,0%. Wielkość powierzchni zajętej pod uprawę oraz poziom plonów zadecydowały o zbiorach z poszczególnych upraw⁶.

Według szacunku GUS, w 2009 roku – w odniesieniu do 2008 roku – zaobserwowano:

- ◆ wzrost zbiorów zbóż ogółem, w tym wzrost zbiorów pszenicy o 4,8%, żyta – o 6,9%, kukurydzy na ziarno – o 8,7%,
- ◆ wzrost zbiorów rzepaku i rzepiku ogółem o prawie 14,0%,
- ◆ spadek zbiorów ziemniaków o 11,8% i buraków cukrowych o około 9,0%,
- ◆ znaczne potanieńnię zbóż i rzepaku, a podrożenie ziemniaków,
- ◆ podrożenie większości środków do produkcji roślinnej (m. in. nawozów, pestycydów).

W 2009 roku na wielkość produkcji zwierzęcej wpływ miały⁷:

- ◆ zmiany pogłowia zwierząt gospodarskich oraz zmiany struktury stada tj.:
 - spadek w czerwcu 2009 roku – w porównaniu do czerwca 2008 roku – pogłowia bydła (o 1,0%), w tym spadek pogłowia cieląt w wieku poniżej 1 roku – o 2,0%, wzrost pogłowia młodego bydła w wieku 1-2 lat – o 9,2% i spadek pogłowia bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej – o 4,1%; w strukturze stada bydła zmniejszył się udział grupy cieląt oraz bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej, zwiększył się natomiast udział młodego bydła w wieku 1-2 lat,
 - spadek o 11,5% pogłowia owiec w czerwcu 2009 roku – w odniesieniu do analogicznego miesiąca roku poprzedniego, w tym liczebność macierek owczych zmniejszyła się o 11,2%; w strukturze pogłowia owiec ogółem udział macierek wynosił 62,9% i w porównaniu z czerwcem 2008 roku zwiększył się o 0,3 p.p.,
 - spadek w lipcu 2009 roku pogłowia trzody chlewnej o 7,4% w porównaniu z lipcem 2008 roku, przy czym zmniejszył się udział prosiąt o wadze do 20 kg, warchlaków o wadze od 20 do 50 kg i tuczników, natomiast nieznacznie wzrosło pogłowie trzody chlewnej na chów o wadze 50 kg i więcej, w tym loch prośnych,
- ◆ potanieńnię mleka przy zwiększonym skupie tego produktu,
- ◆ znaczny wzrost ceny żywca wieprzowego przy obniżonej krajowej podaży tego żywca,
- ◆ wzrost ceny żywca wołowego przy zmniejszonej jego podaży,
- ◆ zróżnicowane zmiany cen środków do produkcji zwierzęcej.

⁶ Patrz odnośnik 5. na str. 5.

⁷ *Pogłowie bydła i owiec według stanu w czerwcu 2009 r.*, GUS, Warszawa 2009; *Pogłowie trzody chlewnej według stanu w końcu lipca 2009 roku*, GUS, Warszawa 2009.

Zgodnie z informacjami GUS, w pierwszym półroczu 2009 roku odnotowano o 6,2% wyższy skup mleka niż rok temu. W następstwie światowej dekonjunktury na rynku mleka, jak również dużej podaży krajowej, utrzymał się obserwowany od początku 2008 roku (oprócz marca i kwietnia br.) aż do sierpnia 2009 roku spadek cen mleka z miesiąca na miesiąc. Średnia cena z okresu I-IX 2009 roku (86,63 zł/hl) była o 15,3% niższa niż średnioroczna cena z 2008 roku (102,26 zł/hl).

Spadek pogłowia trzody chlewnej przyczynił się do wzrostu cen tego żywca, co uwidoczniło się w danych z 2009 roku. W końcu marca br. pogłowie trzody chlewnej wyniosło 13,3 mln sztuk – to najniższy stan pogłowia od 1970 roku. W wyniku stopniowej poprawy opłacalności tuczu trzody chlewnej zauważalnej od grudnia 2008 roku, osłabło tempo spadku liczebności trzody w porównaniu z listopadem wspomnianego roku. Znaczący spadek krajowej podaży żywca wieprzowego wpłynął na kształtowanie się jego cen na wysokim, nie notowanym dotychczas poziomie. Od stycznia do lipca 2009 roku ceny skupu systematycznie rosły (oprócz maja), w sierpniu zaobserwowano tendencję spadkową.

Przy zmniejszonej podaży żywca wołowego (wraz z cielęcym), ceny tego żywca wykazywały tendencję rosnącą. Pierwsze cztery miesiące 2009 roku to okres systematycznego drożenia żywca wołowego. Od maja do września wspomnianego roku tendencje w kształtowaniu się cen skupu były zróżnicowane, osiągając na koniec tego okresu poziom 4,59 zł/kg, czyli o 11,4% więcej niż w tym samym miesiącu ubiegłego roku.

Rozpatrując relacje cen detalicznych wybranych środków produkcji (ciągnika „Ursus 2812”, saletry amonowej, mieszanki paszowej „PT-2” dla tuczników i oleju napędowego letniego) do cen skupu głównych produktów rolnych obliczono, że w II kwartale 2009 roku przy wyższych cenach żywca wieprzowego i wołowego, poprawiły się relacje cenowe pomiędzy wybranymi środkami produkcji a wspomnianymi produktami zwierzęcymi. Nie zmieniły się zasadniczo te relacje mówiąc o cenach skupu pszenicy i żyta, pogorszyły się natomiast relacje cenowe środków produkcji do cen mleka⁸.

⁸ Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju. I półrocze 2009 r., GUS, Warszawa 2009.

SYSTEM WSPIERANIA PRODUKCJI ROLNEJ

Jak wiadomo, od 2004 roku Polska należy do struktur unijnych, w związku z czym obowiązują w naszym kraju regulacje Wspólnej Polityki Rolnej. Jednym z instrumentów WPR jest system bezpośredniego wsparcia dochodów rolników, czyli dopłaty bezpośrednie. W Polsce wsparcie finansowe udzielane jest rolnikom jeszcze proporcjonalnie do powierzchni upraw (SAPS, z ang. Single Area Payment Scheme). Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa sprawnie wywiązała się z realizacji płatności bezpośrednich za 2008 rok. Do 25 czerwca 2009 r. ARiMR przekazała płatności bezpośrednie 1 403 096 rolnikom, co oznacza, że płatności te otrzymało 98,86% rolników, którzy złożyli wnioski w 2008 r. Kwota wypłaconych płatności podstawowych i uzupełniających do 25 czerwca 2009 r. wyniosła ponad 8,55 mld zł. Na pomoc w ramach wsparcia bezpośredniego za 2009 r., ARiMR będzie miała około 3 miliardów euro, w tym około 2 mld euro z budżetu UE i około 1 mld euro z budżetu krajowego. Z uwagi na wyższy niż w ubiegłej „kampanii” kurs wymiany, po jakim stawki płatności euro zostaną przeliczone na złotówki, Polscy rolnicy dostaną wyższe niż w zeszłym roku dopłaty bezpośrednie⁹.

Podstawę prawną określającą zadania oraz właściwość organów i jednostek organizacyjnych w zakresie dotyczącym płatności, jak i zasady i tryb ich przyznawania rolnikom stanowi **ustawa z dnia 26 stycznia 2007 r. o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej** (Dz. U. Nr 35, Poz. 217). Obwieszczeniem Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 września 2008 r. został ogłoszony jednolity tekst ustawy, której tytuł otrzymał brzmienie **„o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego”**. Ustawa ta została zmieniona przez: ustawę z dnia 29 lutego 2008 r. *o zmianie ustawy o płatnościach do gruntów rolnych i płatności cukrowej oraz ustawy o opłacie skarbowej* (Dz. U. Nr 44, Poz. 262) oraz ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. *o zmianie ustawy o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego oraz niektórych innych ustaw* (Dz. U. Nr 20, Poz. 105).

Rodzaje płatności bezpośrednich przyznawane rolnikom w 2009 roku:¹⁰

1. **jednolita płatność obszarowa** – grunty rolne, które były utrzymywane w dobrej kulturze rolnej na dzień 30 czerwca 2003 r. Do gruntów rolnych zalicza się użytki rolne obejmujące: grunty orne, trwałe użytki zielone, trwałe plantacje oraz ogródki przydomowe,

⁹ <http://www.arimr.gov.pl>.

¹⁰ Jak wyżej.

2. krajowe uzupełniające płatności obszarowe:

- a. płatność uzupełniająca do powierzchni grupy upraw podstawowych – rolnikowi, który w danym roku spełnia warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej, przysługują płatności uzupełniające do powierzchni upraw podstawowych, położonych na działkach rolnych objętych wnioskiem o przyznanie jednolitej płatności obszarowej,
- b. płatność uzupełniająca do powierzchni uprawy chmielu związana z produkcją,
- c. płatność uzupełniająca do powierzchni uprawy chmielu niezwiązana z produkcją,
- d. płatność uzupełniająca do powierzchni roślin przeznaczonych na paszę, uprawianych na trwałych użytkach zielonych (płatność zwierzęca) – przysługuje ona do powierzchni trwałych użytków zielonych zadeklarowanych we wniosku o przyznanie jednolitej płatności obszarowej na dany rok.

3. płatność do upraw roślin energetycznych,

4. **płatność cukrowa** – przysługuje ona rolnikowi, który spełnia w danym roku warunki do przyznania jednolitej płatności obszarowej i złożył wniosek o przyznanie tej płatności i który zawarł na rok gospodarczy 2006/2007 z producentem cukru umowę dostawy buraków cukrowych albo na rok gospodarczy 2005/2006 umowę dostawy buraków cukrowych z producentem cukru, który zrzekł się w roku gospodarczym 2006/2007 przyznanej kwoty,

5. pomoc do rzepaku

i inne.

W 2009 roku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9. marca 2009 r. (Dz. U. nr 40, Poz. 326) w sprawie rodzajów roślin objętych płatnością uzupełniającą oraz szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty płatności w ramach systemów wsparcia bezpośredniego, płatnością uzupełniającą do powierzchni upraw są objęte następujące rodzaje roślin uprawiane w plonie głównym (grupa upraw podstawowych):

- zboża,
- rośliny oleiste – rzepak, rzepik, słonecznik i soja,
- rośliny wysokobiałkowe – bób, bobik, łubin słodki i groch siewny,
- rośliny strączkowe – wyka siewna, soczewica jadalna i ciecierzycza pospolita,
- rośliny strączkowe pastewne,
- orzechy – orzechy włoskie i leszczyna,
- len włóknisty i oleisty,
- konopie na włókno,
- rośliny przeznaczone na materiał siewny kategorii elitarny i kwalifikowany (określone gatunki w ramach zbóż, oleistych i włóknistych, traw i motylkowatych),
- rośliny motylkowe drobnonasienne,
- rośliny okopowe pastewne, z wyłączeniem ziemniaków pastewnych,
- trawy na trwałych użytkach zielonych przeznaczone na susz paszowy,
- mieszanki roślin motylkowatych drobnonasiennych z trawami na gruntach rolnych innych niż trwale użytki zielone.

Płatnością uzupełniającą do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na paszę, uprawianych na trwałych użytkach zielonych, zwaną płatnością zwierzęcą, są objęte wszystkie rodzaje takich roślin z wyłączeniem traw na trwałych użytkach zielonych przeznaczonych na susz paszowy.

Europejski Bank Centralny podał 30 września 2009 r. kurs wymiany, po jakim stawki płatności podawane w euro będą przeliczane na PLN; kurs ten wynosi 4,2295 PLN za 1 euro (kurs ten w 2008 r. wynosił 3,3967 PLN za 1 euro).

Stawka jednolitej płatności obszarowej na 2009 rok wynosi 506,98 zł/ha gruntów rolnych¹¹. Stawki płatności uzupełniających dla poszczególnych upraw określane są corocznie, w drodze odpowiedniego rozporządzenia, uwzględniając założenia do ustawy budżetowej na dany rok oraz zobowiązania Polski zawarte w umowach międzynarodowych.

W Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 listopada 2009 r. w sprawie stawek płatności uzupełniających za 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 88 Poz. 1463) podano następujące stawki tych płatności do 1 ha powierzchni uprawy:

- 356,47 zł – grupa upraw podstawowych (wraz z ich mieszankami),
- 502,62 zł – rośliny przeznaczone na paszę uprawiane na trwałych użytkach zielonych (płatność zwierzęca),
- 507,54 zł – płatność do powierzchni uprawy chmielu związana z produkcją,
- 861,32 zł – płatność do powierzchni uprawy chmielu niezwiązana z produkcją.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jako agencja płatnicza realizuje zadania w zakresie płatności bezpośredniej, płatności uzupełniającej oraz płatności cukrowej. Płatności dla plantatorów ziemniaków w ramach kwotowania produkcji skrobi ziemniaczanej oraz płatności dla producentów surowca tytoniowego, przyznaje i wypłaca w odrębnym trybie Agencja Rynku Rolnego.

Rachunek kosztów i dochodów badanych produktów rolniczych dla 2008 i 2009 roku uwzględnia stawki płatności uzupełniającej do 1 ha uprawy ziemiopłodów, w tym płatności zwierzęcej do powierzchni upraw roślin przeznaczonych na paszę uprawianych na trwałych użytkach zielonych. W odniesieniu do działalności produkcji zwierzęcej płatności wyrażone są w przeliczeniu na zaangażowaną powierzchnię paszową. W przypadku buraków cukrowych w rachunku ujęta została dodatkowa płatność z tytułu cukru, tzw. płatność cukrowa.

¹¹ Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 listopada 2009 r. w sprawie stawki jednolitej płatności obszarowej za 2009 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 188 Poz. 1462).

ANEKS TABELARYCZNY

Tabela 1

**Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich
produkcji roślinnej w latach 2008-2009^a**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-VII 2009 / 2008
			2008	I-VII 2009	
1	2	3	5	6	8
	MATERIAŁ SIEWNY				
1	Pszenica ozima	100 kg	147,59	155,14	1,051
2	Pszenica jara	100 kg	184,49	136,92	0,742
3	Żyto	100 kg	145,74	144,28	0,990
4	Jęczmień jary	100 kg	177,77	134,16	0,755
5	Pszennyto	100 kg	146,74	154,45	1,053
6	Mieszanki zbożowe	100 kg	179,78	135,87	0,756
7	Owies	100 kg	181,79	137,58	0,757
8	Zboża podstawowe z mieszankami zboż. średnio				0,872
9	Gryka	100 kg	299,50	286,63	0,957
10	Rzepak	100 kg	3 489,29	3 191,20	0,915
11	Kukurydza	1 porcja	148,66	148,28	0,997
12	Ziemniaki jadalne	100 kg	129,16	138,69	1,074
13	Buraki cukrowe*	1 jed. siew.	529,43	484,68	0,915
14	Buraki pastewne	100 kg	1 623,80	1 655,16	1,019
15	Trawy	100 kg	1 137,00	1 177,00	1,035
16	Koniczyna czerwona	100 kg	1 486,47	1 448,90	0,975
17	Seradela	100 kg	1050,21	1179,74	1,123
18	Łubin pastewny wąskolistny	100 kg	290,75	302,92	1,042
	NAWOZY MINERALNE				
19	Mocznik 46%	100 kg	142,00	148,68	1,047
20	Saletrzak 28%	100 kg	95,48	110,92	1,162
21	Saletra Amonowa 33-34%	100kg	109,72	121,12	1,104
22	<i>Średnio nawozy azotowe</i>				<i>1,104</i>
23	Superfosfat granulowany wzbogacony/potrójny (40%/46%)	100kg	189,96	234,12	1,232
24	Superfosfat granulowany (20%)	100 kg	95,12	127,36	1,339
25	<i>Średnio nawozy fosforowe</i>				<i>1,286</i>
26	Sól potasowa 57%	100 kg	160,48	213,92	1,333

27	Polifoska (8-24-24)	100 kg	199,00	239,44	1,203
28	Fosforan amonu (18-46)	100 kg	236,48	260,44	1,101
29	Polimag granulowany	100 kg	164,96	200,08	1,213
30	<i>Średnio wieloskładnikowe</i>				<i>1,172</i>
31	Nawóz węglanowy, wapniowo-magnezowy 48-53% CaO	100 kg	44,79	46,87	1,046
32	Nawóz wapniowy, tlenkowy 60% CaO	100 kg	65,13	74,47	1,143
33	<i>Średnio nawozy wapniowe</i>				<i>1,095</i>
NAWOZY ORGANICZNE					
34	Obornik	100 kg	26,76	24,11	0,901
35	ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN, średnio				1,116
UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ^b					
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt lnu	PLN	3,59	3,55	0,989
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt tytoniu	PLN	8,38	8,08	0,964
38	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt pszenicy	PLN	2,77	2,80	1,011
39	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt rzepaku	PLN	3,82	3,84	1,005
40	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt buraków cukrowych	PLN	2,83	2,98	1,053
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji roślinnej					
41	Energia elektryczna	100 kWh	49,56	55,29	1,116
42	Koks opałowy, orzech II	1 t	981,14	1 078,83	1,100
43	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	618,77	715,96	1,157
44	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa, "Euro-Super"	1 l	4,36	4,04	0,927
45	Benzyna bezołowiowa 98-oktanowa	1 l	4,57	4,25	0,930
46	Olej napędowy, letni	1 l	4,49	3,71	0,826
47	Olej napędowy, zimowy	1 l	4,08	3,59	0,880
48	Olej opałowy "Ekoterm Plus"	1 l	3,00	2,46	0,820
49	Wynajem powierzchni w obcych budynkach	m ²	16,69	17,57	1,053
50	Opłaty targowiskowe związane ze sprzedażą ziemiołódów	1 dzień	12,26	12,52	1,021

* Szacowana średnia cena detaliczna (wg średnich cen z wybranych cukrowni).

^a Według niepublikowanych danych GUS.

^b Ubezpieczenie od gradu, przymrozków, powodzi lub huraganu.

Tabela 2

**Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich
produkcji zwierzęcej w latach 2008-2009 ^a**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-VII 2009 / 2008
			2008	I-VII 2009	
1	2	3	5	6	8
KOSZT ZWIERZĄT ZAKUPYWANYCH W CELU WYMIANY STADA					
1	Prosięta *	1 szt.	103,20	174,81	1,694
2	Krowy mleczne *	1 szt.	2 484,00	2 477,00	0,997
3	Jałówki 1-roczone *	1 szt.	1 551,00	1 592,00	1,026
4	Pisklęta mięsne	1 szt.	1,73	1,83	1,058
5	Pisklęta ogólnego użytku	1 szt.	1,68	1,78	1,060
PASZE TOWAROWE					
6	Koncentrat dla tuczników	100 kg	181,23	191,79	1,058
7	Koncentrat dla warchlaków	100 kg	204,91	217,71	1,062
8	Koncentrat dla loch	100 kg	184,70	196,05	1,061
9	Koncentrat dla krów mlecznych	100 kg	157,26	168,04	1,069
10	Mieszanka dla loch niskoprosnych	100 kg	127,88	121,62	0,951
11	Mieszanka dla loch wysokoprosnych i karmiących	100 kg	131,37	123,98	0,944
12	Mieszanka dla prosiąt	100 kg	190,04	182,26	0,959
13	Mieszanka dla tuczników PT 2	100 kg	111,96	101,41	0,906
14	Mieszanka dla krów wysokomlecznych	100 kg	122,15	106,23	0,870
15	Mieszanka dla bydła dorosłego	100 kg	119,00	112,45	0,945
16	Mieszanka dla cieląt i jagniąt C-J	100 kg	136,88	128,02	0,935
17	Mieszanka dla kur niosek DJ 1	100 kg	135,81	127,12	0,936
18	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych	100 kg	147,83	141,46	0,957
19	Mieszanka dla kurcząt rzeźnych	100 kg	152,14	145,32	0,955
20	Ziarna i śruty zbożowe	100 kg	74,99	54,09	0,721
21	Otręby (pszenne + żytnie)	100 kg	64,49	45,46	0,705
22	Wystodki Suche	100 kg	56,00	56,99	1,018
23	Inne Treściwe	100 kg	119,00	154,50	1,298
24	Dodatki mineralne (uniwersalne)	100 kg	268,78	313,57	1,167
25	Mleko Pełne Własne	1 litr	1,02	0,87	0,853
26	Mleko Chude - bazą do przeszac. był stary cennik	1 litr	0,20	0,17	0,850
27	Preparat mlekozastępczy dla cieląt	100 kg	466,02	453,50	0,973

28	Ziemniaki pastewne*	100 kg	32,03	33,78	1,055
29	Siano*	100 kg	35,86	35,98	1,003
30	Słoma*	100 kg	26,76	24,11	0,901
	PASZE NIETOWAROWE OBCE				
31	Okopowe pastewne (buraki pastewne)	100 kg	23,89	24,11	1,009
32	Zielonki*	100 kg	35,86	35,98	1,003
33	Kiszonki*	100 kg	2,06	2,44	1,184
34	Wystodki świeże	100 kg	2,06	2,44	1,184
35	Liście buraczane	100 kg	2,91	3,45	1,186
	UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ^b				
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 sztuki bydła	PLN	6,91	6,93	1,003
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 tucznika				1,007
38	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 konia	PLN	9,12	9,23	1,012
39	Usługi weterynaryjne - wg wskaźnika GUS	PLN	22,54	23,64	1,049
40	Opłata za podkucie 1 kopyta konia	PLN	37,58	39,76	1,058
41	Badanie kliniczne krwi	PLN	24,67	26,55	1,076
42	Krycie krów	PLN	50,48	52,96	1,049
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji zwierzęcej					
43	Energia elektryczna	100 kWh	49,56	55,29	1,116
44	Koks	1 t	981,14	1 078,83	1,100
45	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	618,77	715,96	1,157
46	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa, "Euro-Super"	1 l	4,36	4,04	0,927
47	Benzyna bezołowiowa 98-oktanowa	1 l	4,57	4,25	0,930
48	Olej napędowy, letni	1 l	4,49	3,71	0,826
49	Olej napędowy, zimowy	1 l	4,08	3,59	0,880
50	Olej opałowy "Ekoterm Plus"	1 l	3,00	2,46	0,820
51	Wynajem powierzchni w obcych budynkach	m ²	16,69	17,57	1,053
52	Opłaty targowiskowe związane ze sprzedażą zwierząt	1 dzień	12,26	12,52	1,021

* Średnia cena w obrocie targowiskowym.

^a Według niepublikowanych danych GUS.

^b Ubezpieczenie od padnięcia lub dobiecia z konieczności.

Tabela 3**Wskaźniki zmian cen wybranych produktów rolnych w latach 2008-2009**

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena		Wskaźniki zmian cen I-X 2009 / 2008
			2008	I-X 2009	
1	2	3	5	6	8
1	Pszenica ^a	1 dt	64,24	48,88	0,761
2	Żyto ^a	1 dt	51,65	33,67	0,652
3	Jęczmień ^b	1 dt	77,42	53,71	0,694
4	Rzepak ^c	1 dt	126,77	110,00	0,868
5	Ziemniaki ^a	1 dt	29,72	32,37	1,089
6	Buraki cukrowe ^c	1 dt	9,39	10,93	1,164
7	Mleko ^a	1 litr	1,02	0,87	0,853
8	Żywiec wołowy ^a	1 kg	4,03	4,56	1,132
9	Żywiec wieprzowy ^a	1 kg	4,01	4,71	1,175
10	Żywiec drobiowy ^a	1 kg	3,46	3,73	1,078

^a Ceny w skupie, średnia z 2008 r. oraz średnia w okresie I-X 2009 r.; wg danych GUS.

^b Ceny w obrocie targowiskowym, średnia z 2008 r. oraz średnia w okresie I-X 2009 r.; wg danych GUS.

^c W przypadku rzepaku - w 2008 r. średnia cena skupu wg GUS, w 2009 r. szacowana średnia cena skupu wg opinii ekspertów IERiGŻ-PIB, w przypadku buraków cukrowych - w latach 2008-2009 minimalna cena skupu w przeliczeniu na PLN.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

